

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:
Egész évre 12 ft, félre 6 ft, év-
negyedre 3 ft o. é.

Melyben előfizetheti Demjén L. és Keresz-
tesy Pál urak kereskedésében, hol egyes szá-
mok is kaphatók.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet
hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Jól értelmezik-e a bíróságok a székely- földi urbériség tárgyában a pótrende- letet?

A pótrrendelet 6. §-a is a bíróságok által különbözőleg magyaráztattott. E §. alapartalmá: a volt-földesurak és jobbágyaik, vagy zsellérek közt az urbér megszüntetése óta létrejött jogérvényes egyességek érintetlenül hagyatnak.

Volt pereseket, midőn volt-zsellér, beismer-
vén az általa lakott telek székely-örökségi minő-
ségét az urbér megszüntetése után írásbeli meg-
újított bér szerződéssel munkabérbe vette, az eddig
csak szóbeli időleges kötés mellett, zselléri minő-
ségben kezén tartott birtokot. Ezen birtok a pót-
rendelet megjelenése után, a bér szerződést írásba
megalapító munkabérésnek vértóda által azon
alapon, mert a Cziráki összeírásba beigtatva ta-
lálta, urbériség czimén peres követelés alá vétet-
vén, az első és második bíróságok azon kétoldali
szerződést, magánjogi viszonyt alapító, jogérvényes
olyan egyességek ítéltek, mely a pótrrendelet 6.
§-a rendelkezése alá esik; de a magas curia ur-
béri osztálya, dacára az erdélyi igazságszolgáltatás
közvéleményét kifejező, egybehangzó két ítélet-
nek, jogérvénytelennek ítélte azon indoklással,
hogy mint haszonbéri, a felek közti viszonyt csak
ideiglenesen szabályozó szerződés, felperes előbbi
viszonyát véglegesen nem szabályozhatta; a per-
leménynek előbbi természetét, mely szerint a Czi-
ráki összeírásba bevezetve volt, meg nem változ-
tatta,*) pedig be volt bizonyítva, hogy a birtok
székely örökség természetével birt 1848. előtt is;
be volt bizonyítva egész perfollyammal és bizonyító
okmányaival, hogy a Cziráki összeírásba csak azért
vezetett be, mert akkor adómentes primori kezén
volt; de mint az eladó, adózó székely vértóda
által a Cziráki összeírásról már perbe fogva volt
birtok a székely eladó utóda kezére visszakérült;
be volt bizonyítva, hogy ezen minősége és az
időleges, haszonbéri, írásbeli szerződés létezése
által, ha szintén urbéri természetű öltött volna is
magára, a Cziráki összeírásba bevezetése által
azon urbéri természetét elvesztette a pótrrendelet
2-ik és 6-ik §§-ei szerint.

Ezen indoklás kivételzetli a törvényt betű-
szerintü szövegéből és erejéből. Ebben tisztán ki
van mondva, hogy hibábalavól székelyföldi zsellér
és volt-földesur közti bármely magánjogi viszonyt
alapító szerződés, ha az urbéri szabályozás kellé-
keivel felruházva, azaz: ha urbéri felső bíróság
szabályozás erejével bíró helybehagyásával ellátva
nincsen.

Ha a pótrrendelet 6-ik §-ába megirt törvény-
nek e lett volna célja, szándoka és iránya, tisztán
kifejezte volna azt, hogy csak a zsellérek, vagy
jobbágyok és volt-földesurak közt az urbér meg-
szüntetése után létrejött, s az urbéri szabályozás
erejével bíró egyességek lehetnek érvényesek.
Ámde a paragrafus csak is egyességekről szól és
nem szabályozásról; már pedig egyesség és sza-
bályozás nem ugyanazonos jogi fogalmak, mert
egyességek vannak peres eljárás során és azon
kívül kötöttek, melyek közül mindkettőnek egyes-
ségek egyformán jogérvényesek, ha a törvény által
megkivánt kellékekkel anyagilag és alakilag fel
vannak ruházva.

Világítsuk meg ezt gyakorlati esettel.

Bizonyos és a kételkedőknek nyomozással
bebizonyítható, hogy a székelyföldi zselléreknek,
volt-jobbágyoknak nagyrésze peres eljárásan kívül
kötött magánjogi szerződéssel váltotta meg magát
a nélkül, hogy a szerződések közül csak egyet is
felsőbb bírói helybehagyás követett volna. Kétsé-
get nem szenved, hogy ily szerződés csak magán-
jogi viszonyt alapított; de a birtoknak urbéri, vagy
székely-örökség nivoltát nem szabályozhatta. Mert
ha a szerződő volt-jobbágy önváltott birtoka után
állampénztárból kárpótlásra jogosultnak tartja ma-
gát, köteles az urbéri minőség valóságát rendes
szabályozó-perrel bebizonyítani.

Ha a gyakorlatban a pótrrendelet 6-ik §-át a
bíróságok által egybehangzó ítéleteikkel úgy ér-
telmezték, hogy az önváltott birtokra vonatkozó,
magánjogi viszonyt alapító szerződést, mely az
urbéri viszony szabályozását nélkülözte, s melyet
felsőbb helybehagyás nem követett, jogérvényes-
nek elfogadták: akkor a méltányosságnak, a jog
viszonyosságának, következetességének alapján,
anyagi és alaki kellékei ugyanazonosságából szor-
osan következik, hogy volt-zsellérek volt-földes-
urával tisztán székely-örökségre vonatkozó, hasonló
kellékekkel felruházott, hasonló magánjogi viszonyt
alapító haszonbéri szerződésétől is, a jogérvényes-

ség hatálya, a nélkül, hogy a részrehajlatlan bíráló
előtt oly színbe ne tűnjék elő, mintha a jogok he-
lyét személyi érdekek, vagy politikai tekintetek fog-
lalták volna el. Azonban, ha ezek dacára az még
is megtörténik, törvény- és jogellenes.

Ugyanis volt-zselléreknek földesuraikkal
kötött magánjogi viszonyt alapító szerződéseket az
1854-ki nyiltparancs 20. §., ugy az azt kiegészítő
székelyföldi 1868-ki pótrrendelet 2., 3. §. erejök-
ben meghagyták; melyből kitűnik az is, hogy a
pótrrendelet 6-ik §-ába kifejezett jogérvényes
egyesség szerkezetének, a peres esetre alkalmazá-
sánál, más magyarázat nem adathatik, mint az,
mely az 1854-ki nyiltparancs 20., a 1868-ki
pótrrendelet 2. és 3. paragrafusaiban fölemlített
magánjogi időleges szerződésekről világosan meg-
írva találhatók; ezt elvitatni annál kevésbé lehet,
mert az 1871-ki LIII-ik törvéc, mely az urbéri
viszonyokból fennmaradt jog- és birtokviszonyokat
rendezte, a jogérvényes egyességeket (a volt
zsellér és földesura közt) maga is érintetlenül ere-
jökben meghagytá a 85-ik §. ezen félreérthetlén
szavaiban: „A jelen törvény tárgyat képező jog-
viszonyok felett hozott jogérvényes ítéletek, és
kötött jogérvényes egyességek érintetlenül ma-
radnak”.

Tapasztaljuk, hogy urbéri perekben a szoros
jogi tekintetek igen sokszor politikai szempontok-
kal vannak vegyítve,*) noha a magyar törvény-
hozás a bíróságokat politikai nézetek érvényesít-
hetésével nem ruházta fel; sőt a bírói hatalom
gyakorlatát tisztán abban körvonalozta, hogy a
bíró a meghozott törvény szerint köteles ítélni,
következésképp a bírónak felelni nem szabad, hogy
ő felsége a király nevében ítélt, tehát a törvény
alkalmazásánál magán nézeteit, politikai meggyő-
ződését, tekinteteit háttérbe kell szorítani, az erény
azon erkölcsi erejével, mely egyedül képes a
bíró nemese feladatának színvonalán rendületlenül
tartani.

A székelyföldi urbériség politikai szempontok
tekintetében is jogi sajátosságos viszonyai miatt
merőben különbözik a vármegyei urbériségektől.
Azon politikai szempontok, melyek a vármegyei
urbériségeknek alkalmazhatók a Székelyföldre nem
illeszthetők; mert itt hódított nép nem létezett,
és magok a jogtörténelmi adatok bizonyítják, hogy
ott a népnek jobbágyi vagy zselléri viszonyban
állott része részint a hadi zászló alól meneküléssel,
részint ősi jószágainak elvesztetése, vagy osztály
által apró részekre eldaraboltsága által jutott e
sorsra. Ma is az urbériség megszüntetése után
számoson vannak oly székely emberek, kik ősi
keves vagyonukból meg nem élhetvén, kénytelenek
földet haszonbérrelni munkatételért. Mindazon
székelyek, kik nem tartoztak a primori rendhez,
éppen oly adózó és köztereh-hordozó polgárai
voltak az államnak, mint az ő volt munka béréssek,
személyi és vagyoni jog viszonyaikban — a poli-
tikai jogok kivételével — törvény előtt egyenlők.
A fegyverviselő székely pedig a honnak volt
katonája.

Eltekintve attól, hogy a kormánynak a volt-
jobbágyok sorsa felett gyámságilag örködése csak
a felszabadulás előtt és csak is a jobbágyi adózás
alatt állott birtokra azon okból tartatott fenn, hogy
az adó és közterhek alapja ne csökkenjenek, és
hogy az urbéri nyiltparancs az urbéri perekbeli
egyességeket felsőbb megerősítés alá felkötödni,
a kárpótlás terheit hordozó állampénztár érdekében
örökös tekintetből rendelte el. A felszabadulás
után ily gyámságot feutartani, kivált oly esetekben,
midőn a per tárgyának tiszta székely-örökség va-
lósága, sőt az is meg van bizonyítva, hogy a
megtámadott volt-földesur épen oly tereh hordozó
és adózó polgára volt Székelyhonnak, mint jóhi-
szemű birtokát megtámadó volt-zsellére, — midőn a
magánjogi viszonyt alapító, jogérvényes egyesség
volt-zsellér és földesur közt bebizonyítva van: a
szabadság fogalmának érvénytelenítése és a nélkül,
hogy a törvény erejéből ki ne vetköztessék, nem
is lehetséges.

A „Kol. Közl.” eredeti távsürgönye.

Sz. Udvarhely, apr. 19. d. e. II. óra. Foly-
hó 18-án városunk jobboldali képviselőjelöltjét illet
tőleg értekezlet tartatván, Daróczi Imre helybeli
tanácsos ur jelöltetett ki. Továbbá indítványoztatott,
hogy folyó hó 21-én általános választók gyűlése tar-
assék.

Gyulafejevárv, apr. 19. 12 óra déln. A vá-
rostanácsostület választmánya tegnapi megválasztá-
sánál győzt a polgári párt (?); a főispán által ja-
vaslatba hozott tagok megbuktak.

O d e s s a. Sebastopol csodálatos gyor-
sasággal épül, a népesség napról napra szá-

porodik, a telekhelyek 500 rubelről 15,000
rubelre hágta fel.

Konstantinápoly. A „Bizantis”, a
patriarcha organuma, azon hírt közli, hogy a
patriarcha az egész bolgár nemzetet egyházi
átok alá akarja vetni.

Bécs. Leobenben nagyszerű postatol-
vajlás fedeztetett fel, sok pénzes-csomag
elsikkasztatott.

A képviselőház elnökének zár- beszése

(1872. apr. 15-én.)

(Folytatás.)

A másik nehézség Horvátországban merült fel leg-
ujabban. (Halljuk!) Erre csak annyit kívánok megjé-
gyezni: bár mik legyenek Horvátországnak aspirációi,
egy consolidált, egyetértő, erős államhoz minden visz-
onyok közt inkább fog az csatlakozni, mint egy önma-
gában meghasonlott, gyenge nemzethez, melynek bizony-
talan sorsához jövőjét kötni óvakodni fog. (Nagy
helyeslés.)

Parancsolja az egyetértést még egy más komoly
körülmény, helyesebben mondva: egy nagy veszély,
mely nem csak minket fenyeget, de — mint napról napra,
terjedni kezd, — Európát, sőt az egész művelt világ ezer-
éves társadalmi rendjének alapját készül megtámadni
— s ez a kommunismus száztéle elágazásában, mely kö-
zös ellenséggel szembe kell szállani nekünk is, ha az
európai népek családjához kívánunk számíttatni! — De
hogy tehessük ezt egyetértés nélkül? — Megszakadozva,
egymás ellenében oly rideg állásokat foglalva el, melyek
közé a közös ellenség mint orv belopódzhatik, — majd
az egyik, majd a másik, majd a harmadik félnek ajánlva
fel ravasz szolgálatait, hogy gyengítse mindig az erőseb-
bet, istápolja, sőt hatalomra segítse a gyengét, de csak
azért, hogy ezt, mint időszertani hatalmat, szintén meg-
buktassa és így egymásután, mindig így, míg minden
párt erejéből kifogyva végre mindegyik képtelen legyen a
közügyek vezetésére és a társadalom martalékul essék
a közelben karjaiba, hogy azt iszonyu pusztításával fel-
dúlhassa. (Élénk helyeslés.)

A munkának kétségkívül megvannak saját jogos
követelményei, melyeket igaorálni nem szabad; fejlődő
viszonyaink között kérdésen kívül meg kell adni a mun-
kás osztálynak is az előbbre haladt műveltség áldásaiból
azon részt, mely őt megilletti; de ha az igazság és méltá-
nyosság határain túllép követeléseivel, és saját önös
érdekeit a közérdek felibe emelve, az állami lét alapjait
fenyegetni, sőt megtámadni is merészkedik, mint vesze-
delmes, közös ellenséget csirájában kell elfojtani.
(Helyeslés.)

De ehez erő kell; erőt pedig csak összetartó
egyetértés nyújt.

Létének jogosultságával minden állam csak addig
bírt, míg rendeltetését a nemzetek nagy családjában be-
tölti; mihielyt erre nem képes, az első vihar elsőpí, vagy
ha ez nem következik be, türelik addig, míg vagy maga-
ban felbomlik satnya élete, vagy idegen érdekeknek tetszik
felette rendelkezni. (Nagy tetszés.)

Mily szomorú kilátás, ha rendeltetésünknek meg
nem felelhetnénk! — ha pártviszály és viszárvonás
annyira elgyengítenének, hogy a világ kérdései megol-
dásánál nekünk jutandó szerepre alkalmatlannak talál-
tatnánk! — pedig azok leszünk, ha a nehéz és válsá-
gos időkben a kicsinyes ambíciókat, az önös magánérde-
keket, a képelet világában repkedő ábrándokat, az el-
bizakodó önhiúságot, irigységet és az emberi gyöngösége-
ket uralkó szász meg annyi apró szenvedélyeket legyőzni,
mindezeket az okosan számoló gyakorlati bölcsességnek
alárendelni, és a közérdeknek áldozatul hozni nem fog-
juk: privatum commodum, latens odium, inexplers juve-
nile consilium: haec tria perimunt Regna omnia!

Bocsánat uraim, hogy e tárgy körül ily hévvel és
tán bővebben szólottam; (Halljuk! Halljuk!) ámdé ke-
lem legbensőbb meggyőződése adá nyelvemre e szavakat;
hitemről tettem vallomást, melynek igazságáért, — aggo-
dalmaitam panaszlám el, melyeknek elhárításáért, — s
reményeimet fejeztem ki, melyeknek teljesüléséért min-
denemet bármikor feláldozni kész vagyok. (Eljenzés.)

Mert én igen is hiszek Magyarországi jövőjében,
nem csak mert szeretem hazámat, hanem mert bizom
annak erejében és képességében! — hiszem, hogy Ma-
gyarország szép, boldog és szerencsés lehet, de csak úgy,
ha az egyetértés égi szelleme szállja meg népeit, ha el
nem ragadtatva semmi irányban, nem téved szélsőségekre
hanem gyakorlati józansággal rendezi alkotmányos sza-
badságát, ha tiszteli a törvényt, ostorozza a bűnt, ha á-
pítja a vallásos erkölcsiséget és azt magasan felibe
emeli a romlottságnak, melyet megbüntett és megvet!
(Eljenzés.)

Még egyszer bocsánatot kérek, hogy ismét eltértem
tulajdonképpeni feladatamtól (Halljuk!) és hogy a lefolyt
országgyűlésnek eredményeivel eddig alig foglalkoztam;
pedig minden munkánk befejezése után az első termé-
zetes kérdés, melylyel találkozunk: sikerült-e? és telje-
sülteke a hozzá kötött remények? E kérdések utóbbi-
kára ép oly könnyű a felelet, mint nehéz kielégítő választ
adni az elsőre. — Vizsgáljuk hát az elsőt mint nehe-
zebbet.

A munka sikerét többféle értelemben foghatni fel.
Teljesen sikerültnek mondható egy országos mű, midőn
az tökéletesen be van fejezve, midőn annak alapja, osz-

lopai felszerelése letéve, felépítve, berendezve és az egész
betetőzve úgy készen áll, hogy századokkal dacolhasson,
— ily sikerrel nem dicsekedhetünk, de ez talán nem is
várta, méltányosan nem is várhatta senki.

Öt éve annak, hogy visszanyertük az alkotmányos
tér, és hogy országgyűléseink előtt felelős kormányfér-
fiak ülnek, mi mindenestre sokkal csekélyebb idő, mint
mennyi alatt egy nemzet majd ezer éves alkotmányát
gyökeresen átalakíthatná, — azt az eddigi, merőben ki-
váltságos alapról az egyenjogúság alapjára építhetné, és
a régi hagyományu jogos viszonyoknak méltányos meg-
oldását keresztülvihetné! E tekintetben bár sok történet,
kétségkívül még igen sok tenni való marad.

Van-e munkánknak sikere egy más értelemben? I.
i. előrehaladtunk-e, mutathatunk-e fel eredményeket?
Erre mindenki, ki elfogulatlan, határozott igennel fog felel-
ni; — mert a szentesített törvényeknek nem számát, de lé-
nyegét tekintve, nem tagadhajja senki, hogy azok közt a
hatóságok és községek, meg az első bíróságu törvény-
székek rendezése jelentékeny érdemek, és a felelős kor-
mányzásnak és az alkotmányos életnek feltételeit képezik
— továbbá a népuvelés, a kereskedelem és ipar, a köz-
lekedés és államjavarok jóvédelmeinek emelésére fordí-
tott tetemes pénzösszegek és czél szerű beruházások
ismét oly fontos intézkedések, melyeknek hasznos és
űdvös volta mindenki által elismertetik.

Van azonban az általam feltett első kérdésnek
egy harmadik értelme: kielégítő-e a kivívott siker, te-
kintve a letelt időt és azon hosszas és fáradságos ta-
nácskozásokat, melyeket arra fordítottunk? — helyes
irányban működünk-e? — s a mit létesítettünk, ve-
zet-e a kilüszött és mindnyájunk által óhajtott célra?

Ez már megint olyan kérdés, mely felett ítéletet
mondani e helyről nem vagyok hivatva; erről a köz-
vélemény, a legközelebbi választások foguak döntőleg
nyilatkozni; én csak konstatalhatom és újra igazolhatom
azon szomorú tényt, miként igen sok szép és jogosult re-
mények hiúsultak meg, melyek a lefolyt országgyűlés-
hez voltak és méltán voltak csatolva, a mi nagy veszteség!

Nem fessegetem a veszteségnek azon okait, me-
lyeket az egyik vagy másik pártnak szoktak szemére
vetni; nem említem azokat se, melyekért egyrészlől a
kormányt, másrészlől az ellenzéket vádolják; én e
bajnak okát mélyebben keresem és úgy hiszem, meg-
találom azt a képviselőház munkarendszerének czél sze-
rűtlenségében, mert meggyőződtem arról, hogy a kép-
viselőháznak munkabeosztása hibás, szabályai határozat-
lanok, melyek miatt a pártoknak egy kissé nagyobb feszül-
sége mellett a siker vagy egészen meghiúsul, vagy csak
igen nehéz és hosszas vajadások után vnyható ki. (Hall-
juk! Halljuk!) Ugyan kérdem én:

1. Lehet-e az évnek majdnem 9—10 hónapján át
tartó országgyűlési időszakok mellett akár a képviselő-
testület, akár a kormánynak megfelelni mindazon köte-
lességeknek, melyeket az állam mindeniktől megvár, sőt
méltán követel? (Élénk helyeslés.) Vállalkozhatnak-e
független emberek, kik önkezelté vagyonuk, vagy üzle-
tük jóvédelméből élnek, — vállalkozhatnak-e ezek a
képviselekre, a szabad polgárok ezen legszebb hivatá-
sára, ha nekik nem marad annyi idejük, hogy saját dol-
gaikat is elintézhessék? (Élénk helyeslés.) és ha mégis
vállalkoznak, nem lesznek-e kénytelenek a közügyeket
elhanyagolni, hogy magándolgaikat, függetlenségüknek
ezen biztosító-alapját, végezhessék! (Nagy tetszés.) és a
kormány megfelelh-e adminisztratív kötelességeinek, ha
kilencz hónapig folyvást az országgyűléssel van dolga?
(Helyeslés.) Nem kénytelen-e vagy ezen ministeri szé-
keket üresen hagyni, vagy a tárczájához tartozó ügyek
elintézését másokra bízni, vagy épen elhanyagolni? Va-
lóban a 8—9 hónapos országgyűlésezés egy nagy ab-
normitás, mely mellett a közügyek és magánérdekek
egyaránt szenvednek, s a minden oldalról táplált remé-
nyek természetesen nagyrészen meghiúsulnak. (Igaz!)
Másrészlől pedig:

2. Lehet-e egy alkotmányát most átalakító, tehát
minden institutiót az új alappal összhangzásba hozni
törekvő országban rövidebb ülésszakokkal beérni, oly
eljárás mellett, mint minő a képviselőháznak mostani
szabályai szerint nemcsak lehetséges, de tényleg gya-
korlatotott is? — Midőn az államköltegetés tárgyalása,
ide nem számítva a pénzügyi bizottságnak előzetes mű-
ködését, majdnem 4 hónapot vesz igénybe; — midőn
az interpellációk, indítványok, határozati javaslatok és
kérvények előadása az ülések idejének rendesen 1/3, ré-
szét, sokszor sokkal többet, tehát összesítve évenként
legalább 2 hónapot kizárólag emésztene fel; — midőn
ezekre nézve a szabályokban világosan kikötött rövid
indokolásnak szigorú megtartását nincs az elnöknek mód-
jában érvényesíteni, valamint nincsen módjában a tárgy-
tól eltérő szónokot figyelmeztetéseivel a tárgyhöz vissza-
vezetni; mert ha ezt tenni akarja, a szabályok határozat-
lansága mellett, egyszer a szólás és érvelési szabadság,
máskor a rövidség igen relatív fogalmának ellenvetése
által gátoltatik? (Igaz! Ugy van!) (Vége köv.)

*) Lásd curiai döntvénytár 1871-ki 458. urbéri
sz. alatt.

*) Lásd Tóth Lőrincz, utmutató urbéri ügyekben.
Lap 351.

Legújabb táviratok.

A bécsi község tanács elfogadta azon indítványt, hogy felirat intézkedések az önkormányzatokhoz az iránt, hogy a közföldről kiutasított jézsuitaknak Austriában, különösen pedig Bécsben állandó tartózkodási helyet ne engedjen.

Zágráb, ápril 17. A belovári megyei képviselő-testület feliratot intézett a kormányhoz és a jövő országgyűléshez, kérvén, hogy a kiegyezés revisiója alkalmával a határvidék is meghallgattassék.

Prága, ápril 17. A cseh országos bizottság benyújtandó jegyzőkönyve elveszett. — A nagybirtokosság kigazított választói névsora holnap tétetik közé. — Ferdinánd-Károly és Lajos-Szalvator főbgek személyesen fognak megjelenni, hogy az alkotmány párttal szavazzanak.

Lemberg, apr. 17. A galicziai országos bizottság Gizella főhercegnő eljegyeztetése alkalmából három üdvözlő-küldöttséget menesztend, t. i. a császárhoz, a császárnéhez és a főhercegnőhöz. A feliratokat Sapieha hg országos marsall nyújtandja át.

Boroszlo, apr. 17. A kormány két szigorú rendelkezést hozott az ellenében, melynek a szilésiai tanítók ellen, kik a német nyelvoktatást elhanyagolják, egy-szersmind a legszigorúbb fegyelmi büntetés terhe alatt tiltja a tanítóknak, a kormányellenes kath. egyletekben meg jelenést.

London, apr. 16. A nyilatkozat, mely az ellen-emlékirat mellé va csatolva, Genfből van kelteve; felhívja a bírák figyelmét a közvetett károkról vonatkozólag támadt félreértésre; ezen károkról vonatkozólag Angolország nem tartja elfogadhatónak a választott-bíró-ság ítéletét. A nyilatkozat erre azon határozásoknak ad kifejezést, hogy ellenemlékirat fog előterjesztetni, mely a közvetett károkat határait szabatosan megvonja; reméli továbbá, hogy ezen sajnálatraemlélt félreértés június 15-ig el fog enyészteni. Angolország azonban tudtul akarja adni, és ezennel határozottan és formászerint kijelenti a választott-bíráknak, hogy a replika az Angolország által elfoglalt állásnak való praedjudikálás nélkül és Angolország összes jogainak fenntartása és megővése mellett terjesztetik elő.

London, apr. 16. Az alsóházban Goehen — Hamilton kérdésére válaszolva, azt mondja, hogy az észak-keleti partokat védőképességük tekintetében egy tengerészeti tiszt vizsgálta meg. A kamara felfoghatja, hogy ő ilyes bizalmas jelentéseket nem tehet közzé.

Gladstone constátálja, hogy ő Genfből tudósítást kapott, mely szerint Davis következő nyilatkozatot tette: Míganton Angolország magyarázó-jegyzékére vonatkozólag Washingtonból nincsenek utasításai, kötelességének tartja, e tekintetben Amerika jogait fenntartani.

Az alsóházban Disraeli és Wyndham kérdésére kinyilatkoztatja Gladstone, hogy az angol ellenemlékirat mellé csatolt jegyzék — az Alabama-kérdésben — szerdán adatik át. Ugyanaz fentartja Angolország jogait, a nélkül, hogy egyes pontokra szorítkoznék.

Mint Madridból 16-ról jelentik, politikai körökben azt állítják, hogy több külföldi hatalmakkal Madridban meghitelezett képviselői de Blás államtitkárnak kijelenték, miszerint kormányaik az „Internationale” fondelatait erőlyesen elnyomni szándékoznak. — A senatusba esközlött választások ismeretes eredménye 114 ministerialis s 39 ellenzéki jelöltet tüntet föl.

Madrid, apr. 16. Thiers egy a királyhoz intézett iratban ezeket mondja: Olaszországot is beleértve, egy hatalom sincs, mely inkább érdeklődne az iránt, hogy Spanyolországban a dynastia és az intézmények megszilárdíttassanak, mint Franciaország. — 15 bandabeli tag fogatott el, kik Andalusziában a vasuti vonatot feltartóztatták. Az elrablott pénz egy részét is megtalálták náluk.

Szent-Pétervár, ápril 16. A bécsi orosz követ, Novikoff határozott megbízást kapott, hogy az orosz udvarnak — Gizella főhercegnő eljegyeztetése alkalmából — szerencsekívánatait fejezze ki a Budán időző császár és király ő felsége előtt.

Mint New-Yorkból 15-ről távirják, a „New-York-Herald” kifejté, hogy az amerikai emlékirat, ha az orosz lenne indokolva, még a nemzeti érzületre nézve a legnagyobb áldozatok mellett is vissza kellene vonni, s hogyha Grant az emlékiratot visszavonja, Fishnek be kellene adnia lemondását.

Keletről.

Egy rendesen jól értesült bécsi lapnak írják: „Romániában oly jekkenő a lég, hogy mulhatlanul zivatarnak kell kitörni. A nyugati lapok megezáfolták ugyan ez államhíreket; de azért mégis jó lesz részen állani.

Berlinben nagy feltűnést okozott a román hadügy-miniszter azon rendelete, melynél fogva minden a had-seregben szolgáló idegen tartozik az indigenatnst megszerezni, mert teljes joggal. Károly, fejedelem és az őt környező németek ellen irányuló rendszabályt látnak benne. Konstantinápolyba Bismarck küldöttjé várják, ki fontos sürgönyöket fog a szultánnak átnyújtani. Ha minden jelenség nem csal, — írja levelező — úgy a német államkancellár a keleti politikáját beavatott első sakkvonást Romániában fogja tenni. Kedvező alkalmat lesve, melynek előidőzését a radikál németellenes hangulatól várja.

Bismarck igen ügyesen és ravaszul tudja szándék-latait titkolni. Közge, a „N. Allg. Ztg.” épp most a lehető legfeltűnőbb módon idézi a „Nord” és „Independance” tudósításait, melyek igen rózsás színből tüntetik fel a román állapotokat. Mindez természetesen azért történik, hogy a kedélyek megnyugtassanak a kedvező pillanat megérkezéig, azon napig, melyen Károly a já-tékok feladja és berlini protectorához fordul segítségért. Ekkor fogja Bismarck keleti politikájában az első tróntot kijátszani, ha pedig ő keveri a kártyát, bizonyára nem a szláv nemzetiségnek lesznek a nyertes fél.

A török-szerb viszálról annyit hallani, hogy „Jedinstvo”-nak Törökország készülődéseiről szóló hírei alaposak. Mindenfelől jelentékeny haderő indítatik a szerb határok felé. A Boszniában állomásozott összes rendes katonaság Zvornik körül és a Drina mentében foglalt állást.

Rumeliából nagyszámban csapatok vannak utban Sjenitzába, hol a porta sáncolt táborn szándékszik állítani. Bosznia mohamedán lakossága azonfölül fegyver-gyakorlatokra hivatott be. Mindebből azt következtetik, hogy a porta nem fogja Kis-Zvornikot jörszerével átengedni, hanem összeállításra kerül a dolog.

Szerbia és Montenegro erősen készülnek.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, április 19. 1872.

— Uj előfizetést nyitunk 1872. május-decemberre 8 frttal, május-septemberre 5 frt o. e.

A szerk.

— Ő császári és Apostoli királyi Felsége a következő legfelsőbb kázirat méltóztatott a m. kir. minis-terelnökhöz intézni: „Kedves gróf Lónyai! Szeretett leányom eljegyzése alkalmából testületek s egyes lakosok az ország minden részeiből üdvözlő feliratokat és szeren-csekívánatokat intéznek hozzám és családomhoz. Házam iránt tanúsított hü ragaszkodás és meleg részvét ez újabb jeleit, melyekre mindenkor kedvesen fogok emlékezni, szívesen fogadva, utasítom önt, miszerint a feletti öröme-met, őszinte köszönetemmel együtt közüldömásra hozza. Budán, 1872. évi ápril hó 17-én. Ferencz Jozsef, s. k.

— A császárné s királyné ő felsége a budai irlalmas nénéknek egy építési hely megvásárolhatása tekintetéből 100 frtot legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

— A király ő felsége a „Maros” monitor fedélzetén rögtönzött kihallgatást tartott, a mennyiben t. i. egy szegény tót paraszt összehajtott papírral kezében tolakodott a hajó hidja felé, és az ott őrt álló katoná által feltartóztatván, azzal hangos vitába bocsátkozott, kiáltva, hogy neki ő felsége a király elébe kell jutni, mert átadni való folyamodása van, kihallgatásra pedig, minden kéreke daczára nem bocsátott. Ő felsége a király hallotta a lármát, kérdőzködött annak oka felől, és a kérelmező tóthoz kiküldte szárnysegédét, a ki át-vevén a folyamodást, ő felségének átnyújtotta, a király pedig atyai kegyében azt legmagasabb signaturájával azonnal szerenőstette.

— A múzeum-egylet igazgató választmányának mai szombati április 20-ki tudományos ülésén (tanács-ház nagy terme, délután 5 órakor) Dr Dobránszky Pé-ter fog értekezni a népszámlálás köznyelvű jelentő-ségéről.

— Önálló Magyarország. Berlinben egy tér-kép jelent meg a jövő mappája. Itt már teljes nagysá-gában kiterjeszkedik a német császárság, magába ölelve Csehországot, Ausztriát egész Triesztig. Szent-István bi-rodalma mint önálló állam szerepel szomszédságában. Prágában látták e káprázatos tüpményt.

— A jogakadémiai ifjúságnak folyó hó 21-n (vasárnap) délelőtt 10 órakor szokott helyiségében köz-gyűlés lesz, melyre a t. joghallgató urak lisztellett meghívhatnak. Kolozsvárt, ápril 18-án 1872. Lukács László, elnök. T. Nagy Imre, jegyző.

— Meteorhullás. Szt-Agotáról írják a „H. Z.” nak, hogy ott apr. 13-án éjjel egy hold-nagyságu me-teort láttak. Hullása-közben úgy látszott, mintha egy pillanatra a nap jött volna fel az égre, vörös-zöldes vi-lágot terjesztven maga körül. Azon ponton, honnan a fénygolyó leesett, egy perc hosszat holdvilágfény ma-radt, s ennek eltűnével 15 perczig volt látható egy 2 1/2 öl hosszú, 1 láb széles tűzkigyó.

— Az „Alföld” írja: Bertha Sándor a napok-ban jött haza Párisból, s egy ideig itt marad. Ezalatt egyik feladata lesz Flaxland párisi műarussal kötött szerződése értelmében 50 magyar népdalt állítani össze egy füzetben, ezek szövegét a francia nép használatára lefordítani, dallamaikhoz pedig a magyar zene nemzeti jellemének megfelelő zongorakíséretet írni.

(Necrolog.) Hilbert Rozália, már özvegy Both Jánosné, saját, valamint gyermekei: János, Vilma, Róza és Etelka; sógora Both Ferencc; és számos rokoni ne-vében mély fájdalommal jelenti, hogy szeretett férje, az illetőknek édes atya, testvére, rokona Both János, sz. k. Kolozsvár városa választott polgára, élete 52-ik, bol-dog házasságuk 25-ik évében, hosszas betegség után rohamos tüdő-szélhűdés következtében f. hó 17-én meg-halt. A hű férj, az önfeláldozó szeretettel teljes édes atya, testvér és rokon, s láradhatlan munkásságu s közisztis-letben állott derék polgár kiszenvedett telemi, a felettök tartandó halotti beszéd és ima után, a minorita-utca 537-ik szám alatti saját házából f. hó 10-én délután 4 órákor fognak, az ag. evang. sirketben örök nyugalombá helyezni; mely végtisztességetekre a résztvevők tiszte-lettel és szomoruan meghívhatnak. Kolozsvárt, 1872. április 18-án.

Apróságok.

— Hogy szabadult a részeg paraszt a pokol-ból? Egy részeg parasztot találtak egy éjjel a kovácslegé-nyek, elvitték őt a műhelybe. A paraszt arra ébredt fel, midőn a cycloposok márvábadn dolgoztak, kormosok voltak, s atűz csak úgy sziporkázott. A mármorból alig kiocsudó paraszt azt hitte, hogy a pokolba került, oda mászott az első le-gény elébe, s így könyörgött: föördög ur, bocsásson meg ez egyszer szabadon, mert isten bizony, még nem haltam meg egészen.

— A meglepő látogatás. Asztal mellett ül az arslán, midőn egyszerre a szobában terem egy csinos leányka. Egyedül vagyunk, kérdi: egészen egyedül. Lát-tam már többször egyedet a corson — az uracs bököl, székét közelebb huzza — szivarozni, s ezért — egy ska-tulyát vévén elé — finom havannahi szivarokkal jöttem ön megkínálni, ölesők, darabja 1 1/2 lira. A felsült arslán szégyenből is megvett néhány 100 darabot, s a fitkos női látogató halálkódva távozott el.

Nemzeti színház.

[k. m.] Csütörtökön, ápril 18-án Mátray Béla jutalomjátékául Moliere „Fősvény”-e került színre. Ez egyike a legnehezebb jellemzerepeknek. A jutalmazott ebben is behízyonítá ügyes alakító tehetséget; játéka meg-látszott, hogy szorgalmasan tanulmányozta a zsűgóri-ság mintaképét. Harpagont. Több sikerült jelenet volt, különösen a meglopátás-utánt emelhetjük ki, midőn viziokat kerget, s a kincsrablót a légben megfogja, e rész valóban jól sikerült. A szépsámu közönség meg-jelenése alkalmával Mátrait hosszas tapssal fogadta, ki e kitüntetés méltán kiérdemelte, mert ő egyike szorgal-mas és tehetséges színészeinknek. Mellette Eichner Anna mesterkéletlen kedvessége tűnt ki. Frusina, jó személyesítőre talált Körösine asszonyban. A többi szereplők u. m.: Körösi, Lenkei és Krasznai, sok igyekezettel játszódtak. Figyelmezteljük Paraghot, hogy szerepét jövőre igyekezzen jobban megtanulni.

Szombaton, ápril 20-án Szilágyiné V. R. jutalom-játékául „Trapezanti hercegnő”. Operette 3 szakaszban.

Arjegyzék a Kolozsvárt ápril hó 18-án tartott hetivásárról (alsó a. mérő középár). Tisztabuza 6 frt. 4 kr. Elegybuza 4 frt. 48 kr. Rozs 4 frt. 42 kr. Árpa 3 frt. — kr. Zab 1 frt. 70 kr. Törökbuza 4 frt. 72 kr. Pityóka 3 frt. 2 kr. Marhahus fontja 24 kr.

Felelős szerkesztő: Sándor János.

Sz. 8563 — 1872. 3 — 3 (448)

Hirdetmény.

Melyelyel közhírre tétetik, miszerint Tor-davárosban a dohány nagy tözsde, mely-nek évenkénti dohánymorgalma 12,136 frtot teszen nyilvános verseny után, irás-beli ajánlatok beadása mellett az arra al-kalmasnak találandó vállalkozónak fog kiadatik.

A szabályszerűleg kiállított, bepecsételt írásbeli ajánlatok legkésőbbben folyó év május hó 2-án déli 12 óráig a ko-lozsvári m. kir. pénzügyigazgatóság elnök-ségéhez benyújtandók.

A további feltételek ezen m. kir. pénz-ügyigazgatóság kiadóhivatalában, valamint a fordai m. kir. pénzügyi biztosságnál a szokott hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kolozsvárt, 1872. apr. 8.

A m. kir. pénzügyigazgatóságtól.

34. számhoz. (447) 3 — 3

Arverezési hirdetmény.

Folyó év május hó 2-án reggeli 10 órakor a szászvárosi m. kir. memóki hiva-tal iródiájában a Brantška-Boitza közölt-tan a Kájan palatán hirdetése iránt, mely 307 napszámmal és 1965 ft 95 krban megállapított költségvetés alapján szá-bályszert árjelítés fog tartatni, melyre megtelemi, vállalkozni akarók megtelevnak. A terv és az építési feltételek e memóki iródiában rendes hivatalos órákban meg-tekinthetők, a hol az árverezés megkezdé-ség 50 kros bélyeggel 5 % banapénzzel ellátott szabályszerűleg szerkezett írásbeli ajánlatok is elfogadhatnak.

Szászvárosban, 1872. április havában.

A m. k. memóki hivatalától.

Wiener Commissions-Bank

VAL TOIRODAAA

— Kohlármék, 4-ik szám.

Lihocát

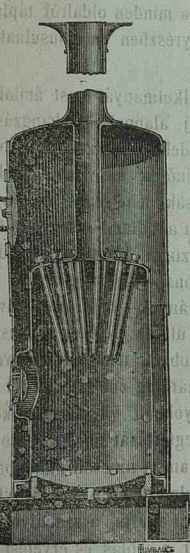
vételjegyeket

az alább felsorolt sorjegyek-csoportokra; s ez össze-állítások már azert is a legelőnyösebbek közé szá-mítandók, mert minden ily vételjegy tulajdonosának alkalom van adva, minden főt és mellékjegyemé-nyét egyedül megvásárolni s ezen kívül arányban 30 frank és bankjegyből 10 forint kámban részösztetni.

A. csoport. (Egyenként 16 huzas.) Havi 6 forint részlettel. — Az utolsó részlet teljeztése után minden résztvevő következő 4 sorjegyet kap: egy 5%-kos 1860-ki 100 forintos államsorsjegyet. Főnyeremény 300,000 ft s sorozatos sorjegyek 400 ftal viszávalatnak, egy 3%-kos török császári 400 frankos állam-pénnyeremény 600,000 ft, 300,000 frank valóságos aranyban.

egy hrozg. braunschweigi 20 talérossorjegyet. Főnyeremény 80,000 talér minden levonás nélkül, egy száz-szemeningeni sorjegyet. Főnyeremény 45,000 ft, 15,000 ft delulmet ért. egy 3%-kos török császári 400 frankos állam-pénnyeremény 600,000 ft, 300,000 frank valóságos aranyban.

B. csoport. (Egyenként 13 huzas.) Havi 6 forint részlettel. Az utolsó részlet teljeztése után min-den résztvevő következő 3 sorjegyet kap: egy 5%-kos török császári 400 frankos állam-pénnyeremény 600,000 ft, 300,000 frank valóságos aranyban, egy hrozg. braunschweigi 20 talérossorjegyet. Főnyeremény 80,000 talér minden levonás nélkül, egy száz-szemeningeni sorjegyet. Főnyeremény 45,000 ft, 15,000 ft delulmet ért. Vidéki megrendelések postában és művel-mellett a kifizetésnek. Nyereménylajstroma a meg-húzások után dempenlesen — ingyen küldetnek meg-13 — 30 (448)

ROBEY és TÁRSA (Limited)

Pest, üllői út 1. szám alatt,

ajánlják a közelgő idényre szabadalmazott vaskeretű cséplőgépei-
ket és gőzmozdonyait, lőjárgányos cséplőgépeiket, vető-
gépeiket, úgyszintén javított álló felnyomatu gőzgépek Field-
fele csövekkel.

Újabb gépeink általánosán elismert munkaképességek felment bennünket minden feldicsérestől, mert a tények felelnek meg, s csak arra kérjük a t. gazdaközönséget, gőzcséplőkre szóló megrendeléseiket mihamarabb kezünkhez juttatni, mert már is-kivételesen sok ebbeli rendelmény tétett nálunk.

Robey and Company Limited, üllői út 1. sz. Pest.

